

Vreme: 11.07.2026 13:46

Medij: 021.rs

Link: <https://www.021.rs/info/biznis-i-ekonomija/448907/milijarde-za-ekspo-ko-je-dobio-najvece-javne->

Autori: Redakcija

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS); Evropska komisija

Naslov: Milijarde za Ekspo: Ko je dobio najveće javne nabavke u Srbiji?

8205

Za međunarodnu izložbu Eksp 2027 u Srbiji do sada je kroz javne nabavke opredeljeno više od 450 miliona evra.

Velike poslove na projektu, za koji se ne zna da li će uopšte opravdati investiciju, dobile su firme odranije poznate javnosti, prenosi Nova ekonomija. Počelo je donošenjem "leks specijalisa" 2023. godine, kojim je za projekat EXPO suspendovana primena Zakona o javnim nabavkama. Transparentnost Srbija upozoravala je na rizik od korupcije, a kao glavni problem apostrofirali su nemogućnost firmi da zaštite svoja prava, na primer da se žale na kriterijume nabavki ili proceduralne postupke. Reagovala je i Evropska komisija, čiji su predstavnici tražili da Srbija obezbedi puno poštovanje pravila, transparentnost i nadzor procesa javnih nabavki. "Leks specijalis" predviđao je osnivanje posebnog privrednog društva i društava posebne namene, a pravila po kojima će ona vršiti nabavke uredila je Vlada Srbije uredbom. Do 3. juna ove godine, dodeljeno je 99 ugovora na osnovu javnih nabavki - ne računajući okvirne sporazume - čija je ukupna vrednost 42,79 milijardi dinara, odnosno 365,7 miliona evra. Sklopljena su i 24 okvirna sporazuma ukupne vrednosti 10,08 milijardi dinara, ili 86,15 miliona evra. Na osnovu okvirnih sporazuma se po potrebi zaključuju pojedinačni ugovori do utroška predviđenih sredstava ili isteka predviđenog roka, tako da treba imati u vidu da sredstva iz okvirnog sporazuma ne moraju biti utrošena u potpunosti. Kada se u obzir uzmu i okvirni sporazumi, vrednost svih dodeljenih ugovora za EXPO dostigla je 52,87 milijardi dinara, ili 451,9 miliona evra. Ovo je samo deo ukupnih troškova za tu manifestaciju, budući da je najveći deo radova ugovoren direktno. Glavni izvođač radova na "nacionalnom stadionu" i objektima za EXPO je PowerChina. Ekonomista Danilo Šuković smatra da će kratkoročni aspekt ovog projekta nesumnjivo biti pozitivan, jer će privući veliku pažnju sveta i predstavlja šansu za afirmaciju srpske privrede i kulture. Međutim, isplativost na dugi rok je za njega upitna. "Čim prođe ta euforija, onda će ostati veliki objekti u koje su uloženi milioni, a koji će, ako mogu tako da se izrazim, da 'zvrje' prazni i ne budu iskorišćeni", rekao je Šuković za Novu ekonomiju. Dodaje da će određena infrastruktura, poput železničke veze, sigurno biti korisna, ali da to ne može da se kaže i za, na primer, "nacionalni stadion". "Zbog toga što neće biti upotrebljiv koliko treba, izvesno je da neće biti isplativ, nego će država to morati da finansira. To znači da ćemo te pozitivne efekte koje ćemo dobiti na jednoj strani izgubiti na drugoj", kaže Šuković. Pored toga postoje i veliki izložbeni prostori i stambeni objekti, a pitanje je koliko će biti korišćeni. "Ako to ne bude uposleno, a male su šanse, onda će ceo projekat ekonomski biti neisplativ", rekao je Šuković. Nepoznato je koliko korist Srbija treba da ima od projekta EXPO, koji će se održati od 15. maja do 15. avgusta 2027. godine. Predsednik Aleksandar Vučić je još pre nekoliko godina procenjivao ukupan ekonomski efekat tog projekta na 1,1 milijardu evra. Kako kaže ekonomista Šuković, sagledati ekonomske efekte nije moguće na taj način, a procene su nepouzdana. "Ja tu ne vidim ništa sem političkog marketinga", rekao je on, govoreći o predsednikovoj prognozi. Najveće javne nabavke Od ukupno 123 ugovora, najviše je dodelilo preduzeće EXPO 2027 d. o. o. - 109 njih. Tri je dodelilo preduzeće posebne namene (SPV) Akvatik centar d. o. o. SPV Galovica 1 dodelilo je 10 ugovora, a SPV Petrac 1 dodelilo je jedan ugovor. Nije iznenađenje da se među dobitnicima najvećih nabavki pojavljuje strani kapital, kao i preduzeća koja se dovode u vezu sa vlastima u Srbiji. Daleko najvrednija javna nabavka, od 24,5 milijardi dinara, dodeljena je za izgradnju stambenog

Vreme: 11.07.2026 13:46

Medij: 021.rs

Link: <https://www.021.rs/info/biznis-i-ekonomija/448907/milijarde-za-ekspo-ko-je-dobio-najvece-javne>

Autori: Redakcija

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS); Evropska komisija

Naslov: Milijarde za Ekspo: Ko je dobio najveće javne nabavke u Srbiji?

kompleksa celine E2. Kako su mediji pisali, ova celina namenjena je za prateće smeštajne kapacitete za potrebe učesnika manifestacije i prateće komercijalne sadržaje. Posao je dobio konzorcijum koji čine Ex Ing B&P d.o.o, W.D. Concord West d.o.o, "Savremena gradnja" d.o.o. iz Šapca i SMB-Gradnja iz Subotice. Firma W.D. Concord West je u javnosti poznata po bliskim vezama sa vlašću i poslovima koje dobija od državnih preduzeća. Njen suvlasnik je predsednik Košarkaškog kluba Crvena zvezda Željko Drčelić. Preostalih 50 odsto pripada holding kompaniji Raims development, koja ima tri vlasnika, a to su Arkadij Mutavči, Alberto Morpurgo i Sergejs Lukaševičs. Ova firma sklapala je ugovore sa Ministarstvom za javna ulaganja, Gradom Beogradom, Elektroprivredom Srbije, Parking servisom, Direkcijom za građevinsko zemljište i izgradnju Beograda, Gradskim stambenim preduzećem, Komisijom za zaštitu konkurencije i drugima. Nedeljnik Radar je pisao da je Tužilaštvo za organizovani kriminal još u junu 2021. pokrenulo istragu u Ministarstvu prosvete zbog nameštanja tendera Konkord vestu. Međutim, ta firma je u međuvremenu sa državom ugovorila poslove tri puta vrednije nego pre istrage, kako je pisao Radar. Druga najvrednija nabavka odnosi se na usluge fizičko-tehničkog obezbeđenja na svim EXPO lokacijama, na period od dve godine. Radi se o okvirnom sporazumu od 5,5 milijardi dinara, koji je dodeljen konzorcijumu koji čine T&M Group Solutions kao nosilac grupe, Protecta Group, Dobergard, Atlas Security, V.I.P. Security i Pretor, sa podizvođačem G4S Secure Solutions. T&M Group Solutions je optuživana da je dovođila birače iz Republike Srpske kako bi glasali na lokalnim izborima u Beogradu 2023. godine. Firma je formalno u vlasništvu dve kompanije iz Ujedinjenih Arapskih Emirata, ali sa njom se dovodi u vezu bivši rukometaš Dane Šijan, jedan od potpisnika podrške vladajućoj Srpskoj naprednoj stranci (SNS). Treći najvredniji ugovor, nabavku električnih autobusa i punjača za 32,2 miliona evra, dobili su bugarski Chariot Motors, DAT Holding iz Beograda i kineski HIGER. U toku priprema za EXPO pažnju javnosti privukli su i neki drugi tenderi, kao na primer javna nabavka reklamnog materijala i brendiranih proizvoda. Ovaj posao dobila je firma IRIS-MEGA za više od 589 miliona dinara, što čini ovu nabavku 11. najvećom po vrednosti. Nakon što je ovaj tender pomenut u javnosti u maju ove godine, iz kompanije EXPO 2027 d. o. o. saopštili su da je ta javna nabavka sprovedena u skladu sa procedurama i zakonima Srbije. Kako su rekli iz EXPO 2027, ova nabavka odnosi se na kompletnu proizvodnju i distribuciju zvaničnog prodajnog programa EXPO 2027 Beograd, a kompanija IRIS-MEGA prijavila se na javni poziv koji je bio javno dostupan svim zainteresovanim ponuđačima, preneo je Tanjug. Problemi sa uredbom i zakonom Zabrinutost oko pravila po kojima se sprovode javne nabavke nije nestala sa vremenom. Kako je u maju objavio portal Mašina, Savezna vlada Nemačke potvrdila je da deli zabrinutost Evropske komisije zbog načina na koji Srbija sprovodi projekte povezane sa EXPO 2027 u Beogradu, posebno u oblasti javnih nabavki, transparentnosti i vladavine prava. Ovaj stav je iznet u odgovoru nemačke vlade na poslanička pitanja vezana za organizaciju manifestacije EXPO u Srbiji. Miloš Đorđević iz organizacije Transparentnost Srbija kaže da je izuzimanje projekata od primene Zakona o javnim nabavkama već viđena praksa, kao u projektu izgradnje Moravskog koridora ili kod, sada ukinutog, zakona o izgradnji linijske infrastrukture. "To je nešto u čemu vlast očigledno pronalazi 'modus operandi' za sprovođenje velikih infrastrukturnih projekata", rekao je Đorđević za Novu ekonomiju. Što se tiče Vladine uredbe o nabavkama za EXPO, Đorđević objašnjava da se za neke nabavke uopšte ne objavljuje konkursna dokumentacija, niti poziv za podnošenje ponuda privrednim subjektima, već se ugovori zaključuju direktno sa odabranim ponuđačima. Najopasnija razlika u odnosu na Zakon o javnim nabavkama je u tome što ponuđač koji nije zadovoljan ishodom postupka, ili odlukom koju je doneo naručilac, nema priliku da se žali Republičkoj komisiji za zaštitu prava, kao što je to slučaj u redovnom postupku javnih nabavki, kazao je on. "Pogubnost ovakvog uređenja javnih nabavki može se videti jako dobro na nivou konkurencije koji vlada u ovim postupcima", rekao je Đorđević. Tekst u celosti čitajte na sajtu Nove ekonomije.

